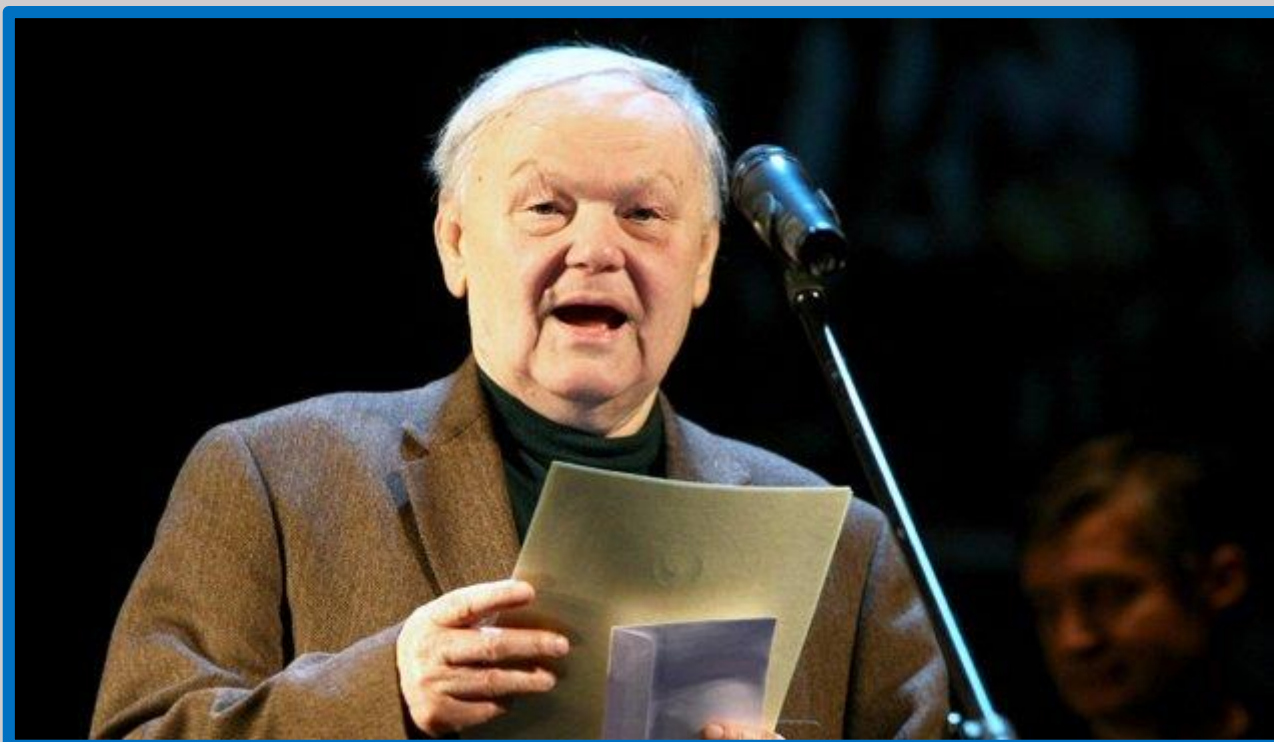

(1935-2017)

Генетичний код Бориса Олійника, патріота і поета

*Виставка книг та інформаційна розповідь про
талановитого українського поета
До 90-річчя з дня народження*

В даному матеріалі хочеться розповісти про Бориса Олійника не тільки як про поета, а все більше як про громадянина та патріота України. Представлено деякі факти його політичної та творчої діяльності. Матеріали взято з передмови до книги Б. Олійник. «Вибране», 2009 р. Михайла Шевченка.

Коли йдеться про великого поета, ми, звичайно ж розуміємо, що стати великим поетом неможливо, не ставши великою людиною. І так само зрозуміємо, що стати великою особистістю просто надумавшись на певному перегоні життя, неможливо теж. Усе закладається батьком- матір'ю у тайнах генетичного коду. Але, одержавши генетичні можливості, не кожна, далеко не кожна особа реалізовує їх у короткому часовому відтинку, іменованому, людським життям, де зваба зробити помилку – відхилитися від основи – чатує на кожному кроці.

У Бориса Олійника генетичний код, закладений батьком-матір'ю і самим Богом, дивовижну узгоджений з його щоденним вибором дії і вчинку, що виграло таку постать видатного українця і видатного поета. Здається Борис змалку знав: перед ним велика дорога, яка не дозволяє ні поспіху, ні помилок. Але так само не дозволяє не заступити свій народ від нещадних ударів тимчасової влади(а влада, особливо в нас, тимчасова завжди), чужаків та від підступів характеру нашого ж брата українця.

Саме тому в бойовій зоні, де виборювалася доля України, над бруствером завжди з'являлась його відома фігура – там і в ту мить, коли без нього події могли б розвиватися трагічно для окремих людей чи усього народу.

Рік 1986-й – апокаліптизований чорнобильської трагедією. Коли дехто з колег по перу як патріот-спекулянт показово в'їжджав у Чорнобильську зону під об'єктиви прислуги, Олійник зі смертельно небезпечної території вів репортажі по центральному телебаченню на весь Союз, розповідаючи про трагедію яка трапилась випадково чи була диверсією зовні, і нищівно викривав злочин тих, хто свідомо обманом кидав під незримий смертельний меч радіації свій народ, а нерідко й свою родину.

Саме Олійник повстав (і в Москві також) проти будівництва промвузла під серцем України – Чернечою горою, саме він відвертав будівництво атомної електростанції під козацькою столицею Чигирином та на сейсмічно небезпечних ґрунтах у Криму.

Саме Олійник ... ще за союзу у 1988 році на всесоюзній партійній конференції вперше на весь світ заявив про винищення народів, і передусім українського народу голодомором у 32 – 33 роках ХХ століття, що був штучно створений

режимом який, одурих мільйони людей, що боролися за краще життя в 17-му і неподільно володарював на величезних просторах від Карпат до Тихого океану. Він довів, що були конкретні злочинці – натхненники і виконавці страшного дійства – голодомору і тому слід поіменно назвати не лише жертви, а й насамперед катів. Він чудово розумів: звинувачувати безлику партію, як це модно у політичних пустадзвонів було тоді, – це знімати вину із конкретних злочинців, що заохочуються в тіньових коридорах світової політики, де готуються злочини проти народів. Вимагати ж поіменно означити катів – небезпечно. Бува небезпечно-фатально. Але Олійник зробив цей крок, знаючи, що він під силу тільки йому, і розуміючи що тільки покараний злочин не має шансів на повторення.

Так чинить справжній патріот і мудра людина.

Небайдужі люди пам'ятають, яка клоунада стрясала Верховну Раду, коли вирішувалося питання бути графі національності в нашому паспорті чи ні. І тоді знову на повен зріст устав не президент України, не голова Верховної Ради і не галасливі мальовані патріоти..., а поет, зовні спокійний, розважливий громадянин Борис Олійник. Він відстоював право писатися, якого ти роду-племені в гордощах за свій рід, свою історію і в надії на своє майбутнє. Але, на жаль, торг тут виявився безрезультатним, і багато хто з націонал-спекулянтів продав своїх батьків, проголосувавши за ліквідацію графи національності у паспорті разом з тими, кому та графа заважає займатися своїми темними справами в Україні. Саме тому ми й залишилися за паспортами нічийними людьми.

Згадаємо які суворі умови, що чітко визначали інтереси нації і народу, ставив Олійник у своєму посланні майбутньому президентові України і також згадаємо, як вийшовши із фракції комуністичної партії і підтримавши нову владу, Борис Олійник сам один застерігав уважно поставитися до формування Кабінету Міністрів України, щоб до його складу потрапили й етнічні українці і не лише за прізвищем.

Борис Олійник, будучи вже видатним поетом, жив за багатьох генсеків і президентів. Вони до нього ставилися по-різному: шанували, підносили, показово запрошуючи на урядові трибуни, таємно вводили першим до списку “только для первых лиц” із забороною друкувати, мали намір (або збиралися) запроторити до психушки, пропонували допомогти створити підручну партію, знову потіснялися на трибуні, аби було місце Олійнику. Він же до них усіх ставився з однаковою вимогою: творити справжню державу Україну для українського народу. Нашу державу для нашого народу.

На його творчу зав'язь випав найкращий у тодішній нашій Україні час ХХ століття. Поет прийшов у велику літературу в 60-х коли, над жорстоким режимом сталінщини завесніло хрущовським потеплінням, і суспільство спраглими грудьми жадало добра і краси, нового живого слова, духовного злету, свободи, свободи й свободи. В такому середовищі безобачно, одчайдушно розкрито зметнулися юні таланти, і суспільство несло їх як виплекану свою жагу сміливого, вільного, високого і прекрасного.

Тому я ще раз мушу підкреслити шістдесятництво – явище не стільки поетичне, як політичне, суспільне і соціальне. Політика була першим його творцем, на певний період послабивши важелі апарату насильства(держави) над своїм народом. І тут поезія, як жанр найоперативніший, найчутливіший до волі, першою просурмила ранок.

Олійник одразу став у літературі легальним борцем за народні і національні інтереси. Це простежується з перших його віршів. Він яскраво заявив себе як поет-публіцист. Це саме тоді молодий поет уславив великого українця – простого хлібороба. Однією з найважливіших тем його творчості стало явище національної гідності, духовної краси, свободолюбства, мудрості в українському характері. Він відкрив нам алмазні грані характерів: відваги – у Святослава, мудрості – у Сковороди, великого людинолюбства – у Шевченка. І особливої, непогрішної прозірливості – у самого народу.

А тим часом Борис Олійник працював як один з найреволюційніших поетів у час найжорстокіших репресивних сплесків, коли вже чимало з “революціонерів-шістдесятників” пішли в чини чи “революціонували” у формі, демонстрували свою любов до верхів або розмазували на шпальтах у нових агітках квашню згвалтованого українського слова. Саме тоді Олійник написав вірш “Ієзуїт цілує туфлю папи”:

Не вірить й крихти єзуїту папа.

І тим же платить папі єзуїт.

Точнішої викривальної формули вад радянського суспільства кінця шістдесятих я не знаю. Це рік, 1968-й. Саме те, що можна назвати новими репресіями, було в розпалі. Саме тоді Борис Олійник” очолив” список під промовистим грифом “только для первых лиц” – письменників, заборонених для друку. Другим був Григій Тютюнник. Достойне сусідство! Майже два роки просидів поет під домашнім самоарештом (знав, які провокації чекали на нього за порогом). У ці роки його талант набуває нової сили. Укрупнюються і ущільнюються в художньому полотні поетичні образи. Мова поета густометафорична, ритмомелодика і словниковий ландшафт неповторні – саме його і тільки його – олійниківські. У ці роки з’являються його знакові книги “Вибір”, “Поезії”, “Коло”, “Відлуння”, “На лінії тиші” , а в них поеми, що стали окрасою етнічного гуляйполя української літератури, – “Урок”, “Заклинання вогню”, “Крило”, “Дума про місто”, в яких Борис Олійник постав не лише як філігранний майстер слова і характерник почуттів, а й як мислитель, що своїм ремеслом просвітлював історичний шлях у майбутнє всій нації, всьому народові. Побачила світ поема “Доля”. Вона ще яскравіше визначила автора і як зрілого майстра цього жанру і як глибоко свідомого послідовного патріота...

Після вигнання, у 1976 році він повернувся до Спільки письменників України на Банкову партійним секретарем. І... партком став усім: і центром творчого літературного процесу, і центром справедливості, в першу чергу аби добитися квартири, і за підтримкою, щоб видатися “в Москві”, і просто порадитися: як жити, куди воно котиться і як рятувати Україну? Його знали, йому вірили, йому заздрили, а від того було й ненавиділи – все було за найсуворішими, найсправедливішими законами людського співжиття.

...На довгих життєвих перегонах відбулося багато змін змінилися навіть держави і устрої. Нові часи “прикупили” нові цінності. Часи наступні їх теж колись переоцінять -- так воно і є, але життя людське -- одне і дуже коротке...

У пам'яті – дев'яності. Я був шокований, коли в епоху великих перемін, націонал-спекулянти, які й частки не зробили для української державності від того, що зробив Борис Олійник, накинулося на нього, як піраньї. Звинувачували зазвичай як комуніста, загальниками (гріхів то не було!). Звинувачували ті, хто проти нього був ніким, пігмеєм, хто служив колишньому режиму по-собачому, здрибнюючись перед ним до “зерняти макового”, хто ходив у стукачах, приставлених до ненадійних, і про кого Григір сказав мені: “Запам'ятай, то найпадлючіша людина у спілці”. Поливали «ретрограда» Олійника ці, а до них підпрягалися й інші «пообозні» від органів, посписочно... Згодом сам поет це сформулював так: “Природно! Відступник найбільше ненавидить того, хто не відступився.”

Не трубадурячі (це не в природі справжнього таланту), не натворивши непоправних помилок, працюючи в державотворчому руслі, Борис Олійник утвердився в найголовнішому -- в праві на правду.

... згадую один виступ Бориса Олійника, де він сказав: “Уже багато моїх друзів-опонентів, в принципі, не пишуть, (хіба що вірші-агітки, колись – про партію, тепер -- про неньку). Не пишуть, бо лукавили зі своїм талантом, торгували. І... спродали. Я ж працюю як і працював, не міняючи векторів і орієнтирів. Хотілося б, звичайно, щоб творене не було, по можливості, точним знаком часу, в якому і яким живемо. Зрозуміло, тут торгівля, зиск абсолютно протипоказані. У поета є одна головна цінність – право на правду, з яким він може стояти за свій народ. Якщо він цим правом не користується хоч одну мить -- він не поет”.

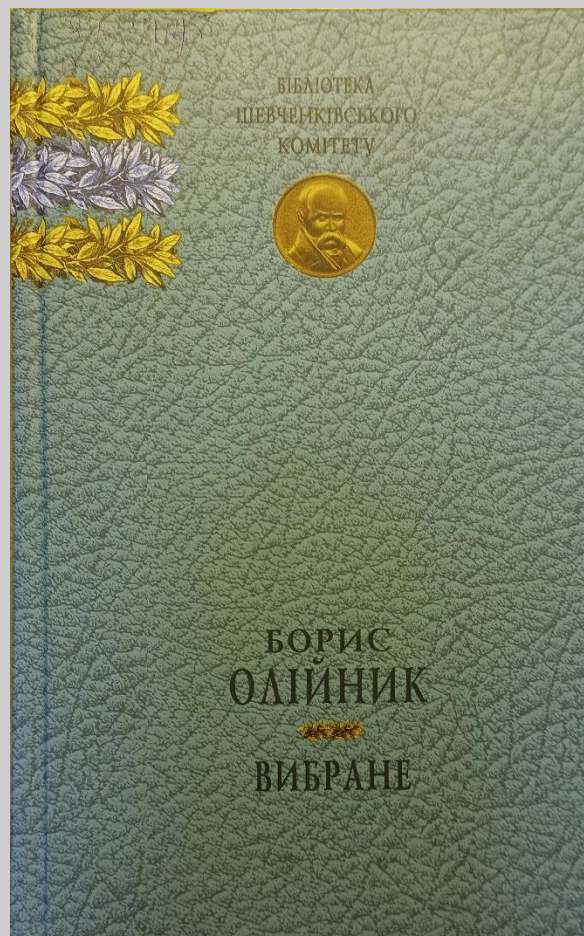
Так, у цих словах нема лукавства, бо як не дивно, але за ці останні вісімнадцять років (років не зовсім суголосних його позиції, котру поет, громадянин, політик і філософ Олійник ніколи не міняв) він видав понад десяток книжок, більшість з яких – поезія, по-справжньому Олійникова поезія – шляхетна у чистоті почуттів лірика, запашна в думці образі публіцистика, глибока народна філософія і вбивча своєї філігранністю та дотепністю іронія. А ще праведна непідкупність, суворість і сміливість судді, який знає майже все і має право судити, бринять у його книгах “Шлях”, “Біла мелодія”, “Трубить Трубіж”, “Таємна вечір”, “Стою на землі”, “Знак”, “У замкнутому колі” та інших. Ці книги – особливий материк сучасної української поезії, материк, який мов кристал чистого металу, зібраний із молекул пізнання зовсім нової епохи в історії України – епохи розпаду колишньої держави і епохи розпаду вічних цінностей, епохи з продажу своїх одноплемінників і епохи відмирання генофонд, епохи тотальної руїни духовності і амортизованості моралі, епохи колонізації під знаком миротворства і епохи проникнення чужого в нашу економіку, епохи... епохи... Зовсім іншої, епохи, все ж головною ознакою якої є те, що зламати великий народ України не вдасться нікому. І можна лише поспівчувати тому, хто на нього замахнувся. Про це у Слові Поета.

Борис Олійник зазнав усього – він був у фаворі влади (лауреат Державної премії СРСР лауреат, Державної премії України імені Т. Г. Шевченка, кавалер

численних орденів, академік НАНУ, нарешті – Герой України). Був також і битий тими ж владами. Було все. І все мінялося. Але незмінно шанованим і улюбленим у народі залишався поет Борис Олійник. Завжди! І хоч зовні він постійно демонстрував холодну скромність, я знаю: слава заслужена всім великим життям поета, мислителя, громадянина. Свого часу написавши:

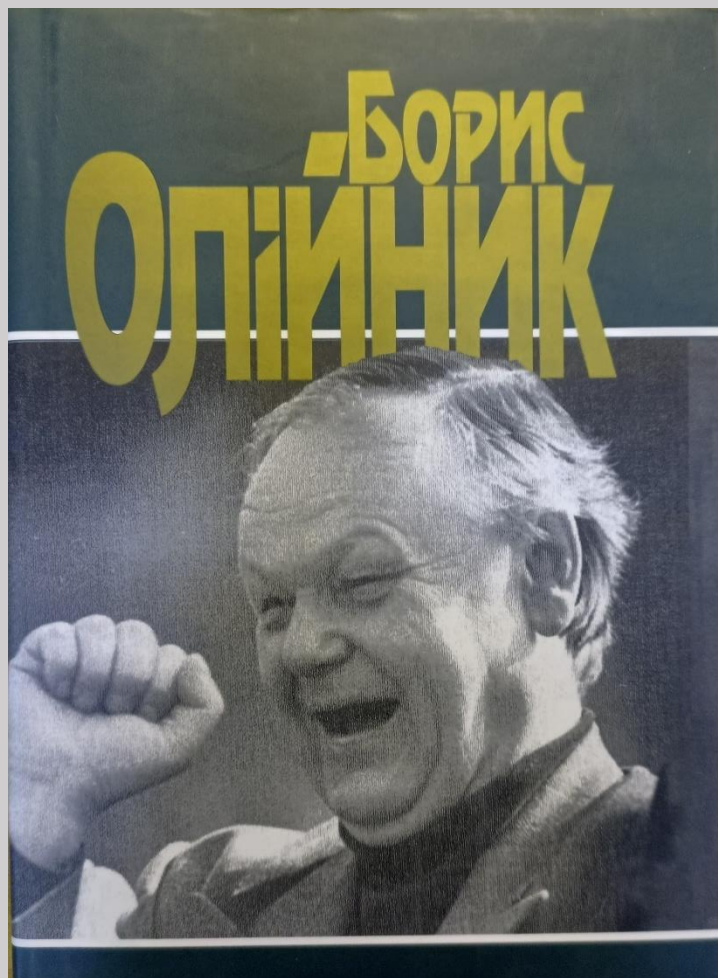
Тяжчого ж, брате,
видовища в світі нема,
аніж поет що старцює під вікнами слави...

Книги Бориса Олійника, які зберігаються у бібліотеці інституту

Олійник Б. Вибране : поезії, поеми / Б. Олійник . Передм. М. Шевченка .- Київ : Етнос , 2009 .- 638с. - Бібліотека Шевченківського комітету) .- 978-966-522-270-8 : 50 грн [70426]

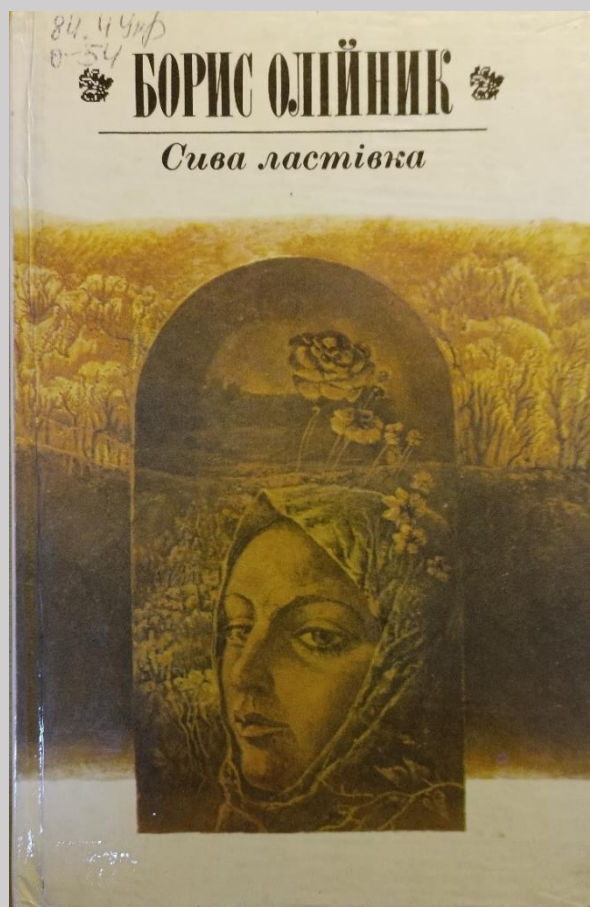
До видання увійшли вибрані твори видатного українського поета і громадського діяча, лауреата Шевченківської премії академіка Бориса Ілліча Олійника. Головні мотиви його творчості - утвердження людської особистості, висоти духу, соціально-філософські роздуми про долю рідного краю, історію, сьогодення, майбутнє України.

84.4Укр

Олійник Б. Стою на землі. : Вірші та поеми. / Б. Олійник ; упоряд. Т.В. Майдановича, Передм. Л.М. Талалая. -- Київ : Криниця. , 2003 .- 696с. : 21.02 [69412]

Твори Бориса Олійника, одного з чільних поетів сучасності, знаного в Україні та за кордоном, -- представлені у цій книзі, починаючи з перших його збірок і до поезій останніх років, що були надруковані в різних часописах. В окремі розділи об'єднані вірші і поеми,, яким притаманні глибокі філософські роздуми, пристрасні публіцистичні інвективи та задушевний, проникливий ліризм. Визначальні риси творчості Б. Олійника – громадянський неспокій, закорінений у пласти української історії, патріотизм, турбота про долю рідного народу – про його «хліб і пісню». Афористичність, виразність і прозорість, простота словесної палітри при відображенні найскладніших явищ та почуттів переконливо виділяють в сучасному літературному процесі поезію Бориса Олійника – письменника, академіка, лауреата Національної премії ім. Т.Г. Шевченка. Міжнародної премії ім. Г. Сковороди та багатьох інших премій.

Олійник Б. Сива ластівка: поезії / Б. Олійник; худож. Ю. Чеканюк . — 3-тє вид., допов. — К.: Веселка, 1984. —126 с.: іл.

У цій книзі українського поета й громадського діяча, лауреата Національної премії ім. Т.Г. Шевченка зібрані найпопулярніші твори. Є серед них і славнозвісний цикл про Матір, «сиве сонечко», -- уособлення всього доброго й чесного в світі. Поліфонічність, природне поєднання ліричного й епічного начала, елементів реального й фантастичності, притчевість, висока емоційна напруга, властива поезії Бориса Олійника, роздуми автора про долю народу, високу відповідальність кожної людини за свої вчинки, про суд історії імпонують сучасному читачеві.

*Ці книги Бориса Олійника можна знайти в
книгарнях та бібліотека України*

Бібліотека ОІППО

Жовтень 2025 р.